

**BUREAU VOOR DE
INDUSTRIËLE EIGENDOM**

RIJSWIJK, 4 oktober 1999

mevrouw mr. C. Eskes, voorzitter
mr. drs. R.C.D.E. Hasekamp
dr. S. de Vries
mevrouw ir. A.E. Heezius, secretaris

Advies ex artikel 84 (j° art. 76 lid 2) Rijksoctrooiwet 1995
Nederlands octrooi **1004135**

Verzoekster : Askové Milieutechniek B.V., te Veghel
Gemachtigde : ir. J.J.H. Van kan

Octrooihoudster : R.M.T.D International B.V., te Cuyk
Gemachtigde : mr. H.A. Schenke

1. Het geding

Verzoekster heeft op 20 mei 1999 een verzoekschrift (met bijlagen I t/m IX) ingediend, met het verzoek
een advies volgens artikel 84 van de Rijksoctrooiwet 1995 (ROW 1995) uit te brengen omtrent de
5 toepasselijkheid van de in artikel 75, lid 1, ROW 1995 genoemde nietigheidsgronden op het
Nederlandse octrooi 1004135.

Octrooihoudster heeft op 9 juli 1999 een antwoord (met één bijlage, ongenummerd) op het verzoek-
schrift ingediend.

10 Ter hoorzitting van 12 augustus 1999 hebben partijen hun standpunten doen bepleiten, verzoekster
door ir. J.J.H. Van kan (vergezeld van de heren mr. L.E.J. Jonker, J.J.A.M. van Aspert en ir. A.A.
Blokland), octrooihoudster door mr. H.A. Schenke en ing. P.E. Kam (vergezeld van de heren J.L.M.
Ruys en drs. M.P.J.W. Clephas), de eerste onder het overleggen van pleitnotities en de laatste onder
overleggen van een tweetal figuren (hier aangeduid als figuren I en II).

De inhoud van voorgenoemde stukken wordt als hier ingelast beschouwd.

2. De feiten

- 5 Octrooihoudster (verder te noemen RMTD) is rechthebbende op het Nederlandse octrooi 1004135, haar op een aanvraag d.d. 27 september 1996 op de voet van de Rijksoctrooiwet 1995 voor 20 jaar verleend voor “Stalluchtbehandeling voor varkenshouderij”.

Conclusie 1 van dit octrooi luidt als volgt:

1. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas (NH_3) uit af te voeren ventilatielucht van stallen in de intensieve veehouderij met een wasvloeistof in een chemisch luchtwassysteem met het kenmerk dat de wasvloeistof een aangezuurde geconcentreerde zoutoplossing van het reactieproduct tussen het zuur en de ammoniak is welke door toevoeging van zuur op een nagenoeg constante zuurgraad met een pH gelijk of kleiner dan 7 gehouden wordt.*

terwijl de conclusies 2-8 als volgt luiden:

2. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1 met het kenmerk dat de hoeveelheid geconcentreerde zure wasvloeistof circuleert met een debiet van minimaal 15 kubieke meter per 10.000 kubieke meter stallucht per uur.*
3. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1 en 2 met het kenmerk dat de luchthoeveelheid welke door het luchtwassysteem verwerkt wordt bepaald wordt door de luchtbehoefte aan verse lucht en de temperatuur in de stal.*
4. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1, 2 en 3 met het kenmerk dat de benodigde hoeveelheid zuur bepaald wordt door de hoeveelheid en de ammoniakconcentratie van de ventilatielucht.*
5. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1, 2, 3 en 4 met het kenmerk dat het in de af te voeren ventilatielucht aanwezige stof volledig en de stalgeuren vrijwel geheel gevangen worden in het wassysteem.*
6. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1, 2, 3, 4, en 5 met het kenmerk dat de wasvloeistof bij een berekende concentratie wordt afgetapt en aangevuld met schoon water.*
7. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1, 2, 3, 4, 5 en 6 met het kenmerk dat de benodigde hoeveelheid ventilatielucht, de toe te voegen hoeveelheid zuur en de hoeveelheid af te tappen wasvloeistof berekend wordt uit het aantal stuks vee en de grootte van de dieren waarbij de regeling uitgevoerd wordt door een automatisch werkend systeem.*

8. *Inrichting voor het verwijderen van ammoniakgas volgens conclusie 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 met het kenmerk dat de afgetapte geconcentreerde wasvloeistof toegepast kan worden als vloeibare meststof.*

- 5 Vooraf wordt opgemerkt dat RMTD in haar antwoord op het verzoekschrift onder “1.” aangeeft hoe de uitvindingsgedachte na het vooronderzoek volgens haar samengevat zou kunnen worden. Dit doet zij in een tweetal sterk op conclusies gelijkende formuleringen, die grotendeels overeenkomen met de conclusies 3 respectievelijk 7. Verzoekster (verder te noemen Askové) heeft deze formuleringen opgevat als nieuwe, beperkte conclusies en dienovereenkomstig haar pleidooi opgezet.
- 10 Ter zitting bleek, desgevraagd, dat RMTD niet heeft beoogd haar octrooi te beperken, maar slechts het wezenlijke van haar uitvinding met deze formuleringen nader toe te lichten.
- Ter beoordeling blijven derhalve staan de geoctrooieerde conclusies 1-8.

3. De door verzoekster aangevoerde nietigheidsgronden

15

Askové stelt zich op het standpunt dat het octrooi nietig moet worden verklaard en heeft daartoe -kort weergegeven- de volgende gronden aangevoerd:

- Conclusie 1 is niet nieuw.

- In de eerste plaats stelt Askové daartoe dat een zure oplossing per definitie een pH heeft die gelijk is aan of kleiner is dan 7, en dat het feit dat door reactie van een zuur met ammoniak een ammoniumzout ontstaat van algemene bekendheid is. Daaruit volgt volgens Askové dat het kenmerk van de inrichting volgens conclusie 1 slechts daaruit bestaat dat ‘als wasvloeistof een zuur wordt toegepast’. Dit is echter bekend uit de Nederlandse octrooiaanvraag 8900005 (bijlage V, en de daarop gebaseerde Europese octrooiaanvraag 0.377.476, zie bijlage IV), waarin een werkwijze
- 20 beschreven is voor het zuiveren van ammoniak bevattende lucht afkomstig uit een bio-industrieel procédé door uit het luchtmengsel ammoniak te verwijderen, waarbij het bij de ammoniakverwijdering door wassen met zuur ontstane product wordt teruggevoerd als uitgangsmateriaal voor de compostbereiding (zie conclusie 1 aldaar). Askové wijst voorts op
- 25 bladzijde 1, regels 21-24 van deze Nederlandse octrooiaanvraag, waarin vermeld wordt “Het zal echter duidelijk zijn dat de thans ontwikkelde werkwijze en inrichting ook kan worden gebruikt voor het zuiveren van luchtstromen die ammoniak bevatten uit andere bronnen zoals lucht afkomstig uit stallen gebruikt door de intensieve veehouderij.”

- Daarnaast noemt Askové in haar verzoekschrift een aantal andere publicaties om aan te tonen dat het principe van gaswassing van een ammoniakhoudende lucht met een zure vloeistof bekend is, o.a. de
- 35 publikatie “College Milieutechnologie voor Zoötechniek”, van de Landbouw Universiteit van

Wageningen (bijlage VII), de Nederlandse octrooiaanvraag 8703136 (bijlage VI) en de Duitse octrooiaanvraag 3709521 (bijlage III).

- 5 - m.b.t. de conclusies 2-8 merkt Askové op dat deze op zo'n wijze geformuleerd zijn dat zij geen verdere bijzonderheden ten aanzien van de inrichting geven maar enkel doelstellingen, en alleen al daarom niet octrooieerbaar zijn.

4. Het verweer van de octrooihouder

- 10 RMTD voert als voornaamste verweer dat de uitvinding niet, zoals Askové betoogt, een luchtwasser als zodanig betreft, die ook naar haar mening reeds op zichzelf bekend was ten tijde van de indiening van haar aanvraag, maar een combinatie van luchtbewassing met een uitgebalanceerd ventilatiesysteem, specifiek bestemd voor toepassing in de intensieve veehouderij, waar ten aanzien van luchtreiniging speciale eisen gesteld worden die sterk afwijken van de gangbare toepassingen van
15 luchtwassing. Benadrukt wordt dat alle stallucht gereinigd wordt, en dat ook delen van de stal afzonderlijk van elkaar geventileerd kunnen worden.

- Ter hoorzitting heeft RMTD nader toegelicht dat door de bijzondere keuze van parameters de automatische regeling (die gebaseerd is op de meting van temperatuur én gasconcentraties) zeer stabiel is en een gering aantal incidenten kent. Alléén het aanzuigen van lucht is niet voldoende voor een
20 stabiele regeling. Dit aspect van de uitvinding komt volgens RMTD met name tot uitdrukking in conclusie 3 van het octrooi.

- Met een tweetal figuren die ter zitting worden uitgereikt licht RMTD haar uitvinding verder toe (zie figuren I en II). Figuur I beschrijft een stal volgens de huidige stand van de techniek, waarin zich een aantal (gescheiden) kamers bevindt waarin vee is ondergebracht. De kamers worden afzonderlijk
25 geventileerd met aparte ventilatoren. Figuur II is een schematische weergave van de uitvinding. Ook nu kan elke kamer afzonderlijk geventileerd worden, maar de gehele gasstroom wordt verzameld en als één stroom gereinigd door een gaswasser. De automatische regeling (gebaseerd op de meting van temperatuur en gasconcentratie) van luchtventilatie kan zeer nauwkeurig bepalen hoeveel lucht er aangezogen dient te worden, terwijl er in de hele stal een onderdruk gehandhaafd wordt, waardoor
30 ongecontroleerde emissies van ammoniakbevattende lucht tot een minimum beperkt blijven. Dit komt tot uitdrukking in conclusie 7 van het octrooi.

Een formeel bezwaar van RMTD tegen de octrooiaanvragen die genoemd zijn in het nieuwheidsrapport en door Askové geciteerd zijn (bijlagen III en IV), is dat aan deze publikaties andere IPC-klassen zijn toegekend dan aan het onderhavige octrooi, en dat deze octrooiaanvragen nimmer tot verlening geleid

hebben. Om deze redenen dienen nietigheidsgronden ontleend aan die publicaties buiten beschouwing te blijven in dit advies omtrent de geldigheid van het octrooi van RMTD.

5. Het advies van het Bureau I.E.

5

Zoals hierboven onder 1 aangegeven staan ter beoordeling de geoctrooieerde conclusies 1 t/m 8.

Wat betreft conclusie 1 is naar de mening van het Bureau I.E. het belangrijkste door verzoekster aangevoerde bezwaar dat conclusie 1 niet nieuw is na wat bekend is uit de Nederlandse octrooiaanvraag 8900005.

10

Het verweer dat deze aanvraag een luchtbewassing *sec* betreft, terwijl het onderhavige octrooi betrekking heeft op een gecombineerd systeem van luchtbewassing met een uitgebalanceerd ventilatiesysteem, gaat niet op omdat de hiertoe nodige gegevens niet in het octrooi zijn te lezen.

15

Conclusie 1 als geoctrooieerd zegt niet anders dan dat de inrichting wordt toegepast voor de gaswassing van ammoniak uit ventilatielucht van stallen, waarbij het woord "ventilatielucht" een neutraal begrip is en niets naders toevoegt over een systeem van ventilatie. Octrooihoudster RMTD heeft benadrukt dat het wezen van haar vinding daarin gezien moet worden dat de inrichting zodanig wordt bedreven "dat alle ventilatielucht en de benodigde behoefte aan ventilatielucht welke door het luchtwassysteem verwerkt wordt bepaald wordt door de luchtbehoefte aan verse lucht en temperatuur van de stal, waarbij de benodigde hoeveelheid ventilatielucht, de toe te voegen hoeveelheid zuur en de hoeveelheid af te tappen wasvloeistof berekend wordt uit het aantal stuks vee en de grootte van de dieren waarbij de regeling uitgevoerd wordt door een automatisch werkend systeem" (zie het verweerschrift onder punt 8). Het Bureau verstaat dit aldus dat RMTD heeft beoogd een op zichzelf bekend ventilatiesysteem zodanig te optimaliseren, dat een beter resultaat verkregen wordt dan met het bekende systeem en dat daarmee met name geschikt is voor de intensieve veehouderij. De daartoe toe te passen maatregelen staan echter niet in conclusie 1 vermeld. Voorzover deze maatregelen zijn terug te vinden in de hierna te bespreken conclusies 2 tot en met 8 zij hier reeds opgemerkt dat de aldaar aangeduide maatregelen ofwel als zodanig bekend zijn ofwel voortvloeien uit voor de vakman vanzelfsprekende overwegingen van doelmatigheid. Nadere specificaties die hadden kunnen duiden op een niet voor de hand liggende manier van uitvoeren van de optimalisatie ontbreken, en zijn ook niet te ontleen aan de beschrijving of de tekening.

25

30

35

Het Bureau is derhalve met Askové van mening dat de Nederlandse octrooiaanvraag 8900005 bezwarend is voor de nieuwheid van conclusie 1. Het verweer van RMTD dat het uit deze aanvraag bekende systeem niet wordt toegepast in de intensieve veehouderij wordt verworpen, nu op bladzijde 1, regels 21 - 24 van de aanvraag vermeld wordt dat de besproken werkwijze en inrichting eveneens

toegepast kunnen worden in de intensieve veehouderij. Evenmin kan het Bureau meegaan met het door RMTD aangevoerde verweer dat de door Askové geciteerde octrooiaanvragen enerzijds een andere IPC-klasse vermelden dan het onderhavige octrooi en anderzijds niet tot octrooi hebben geleid, daar volgens vaste jurisprudentie aanvragen na publicatie tot de stand der techniek behoren. Overigens wijkt de hoofddeling volgens de IPC van het Nederlandse octrooi 1004135, in een ondergroep van B01D 53/00, niet wezenlijk af van de hoofddeling van de tegengehouden stand van de techniek, voorzover door het Bureau onder 5. besproken.

De volgconclusies 2 tot en met 8, die alle zijn opgesteld in afhankelijkheid van conclusie 1, kunnen hierna niet stand houden, op de volgende gronden:

- 10 - conclusie 2. Het aangeven van een minimale hoeveelheid wasvloeistof ligt binnen het bereik van de vakman, omdat de hoeveelheid wasvloeistof afhankelijk zal zijn van de concentratie van het zuur in de wasvloeistof en de hoeveelheid ammoniak in de lucht;
- conclusie 3. Wanneer een stalruimte geventileerd wordt is het zonder meer logisch dat de uitgaande luchthoeveelheid bepaald wordt door de behoefte aan verse lucht. RMTD heeft op dit punt nog
15 benadrukt dat door de bijzondere keuze van parameters de automatische regeling een zeer goede werking heeft. Deze parameters ontbreken echter in de conclusie en zijn, zoals het Bureau reeds heeft opgemerkt bij de bespreking van conclusie 1, ook niet aan de beschrijving of de tekening te ontleen;
- conclusie 4. De conclusie bevat een voor de vakman normale maatregel bij de toepassing van de inrichting volgens conclusie 1;
- 20 - conclusie 5. Deze conclusie komt is nietig, omdat het luchtwassysteem volgens conclusie 1 reeds bekend blijkt te zijn uit de Nederlandse octrooiaanvraag 8900005, en extra maatregelen om stof en stalgeuren op te vangen ontbreken. Overigens is uit de Duitse octrooiaanvraag 3.709.521 reeds bekend dat met een gaswasser naast ammoniak ook o.m. stofdeeltjes afgevangen kunnen worden (zie kolom 4, regels 50 - 58).
- 25 - conclusie 6. De conclusie geeft niet aan bij welke berekende concentratie wordt afgetapt. Het ligt overigens naar de mening van het Bureau voor de deskundige voor de hand de zoutconcentratie in het waswater in de gaten te houden wanneer, zoals ook reeds gebeurt in de eerder genoemde aanvraag 8900005 (bladzijde 2, regel 25 - 31), het zouthoudende waswater als grondstof voor andere doeleinden wordt gebruikt;
- 30 - conclusie 7. Op zichzelf is het niet meer dan logisch dat het aantal stuks vee en de grootte van de dieren bepalend zijn voor de hoeveelheid ammoniak, en dat deze hoeveelheid ammoniak op zijn beurt bepalend is voor de hoeveelheid aan te voeren lucht, toe te voegen zuur en af te tappen wasvloeistof. Het feit dat het regelen van luchtstromen en gasstromen wordt uitgevoerd met een automatisch werkend systeem is niet bijzonder, nu in 1996 de computer van algemene bekendheid geacht kan
35 worden.

Octrooihoudster RMTD heeft nog mondeling toegelicht dat haar regeling ook tot resultaat kan hebben een "ventilatie van staldelen", "onderdruk in de gehele stal", "geen ongecontroleerde emissies" maar hierover ontbreekt, zoals al opgemerkt m.b.t. conclusie 1, in het octrooi elk nader gegeven;

- 5 - conclusie 8. Uit de Nederlandse aanvraag 8900005 (bladzijde 2, regels 28 - 31) is reeds bekend dat een bij het zuiveren van ammoniak bevattende lucht door wassen met zwavelzuur verkregen ammonium-sulfaatoplossing kan worden gebruikt in plaats van andere stikstofhoudende grondstoffen.

Op grond van het vorenoverwogene komt het Bureau I.E. tot het advies de aangevoerde nietigheidsgronden van toepassing te achten op de conclusies 1 tot en met 8 van het Nederlandse octrooi 1004135.

Aldus gedaan op 4 oktober 1999 te Rijswijk door C. Eskes, R.C.D.E. Hasekamp en S. de Vries voornoemd.

w.g. C. Eskes

w.g. A. E. Heezius